

nitzer, po czym powitalne przemówienia wygłosili goście zjazdu, prof. Gilarow (Moskwa), prof. Sandner (Warszawa) i dr Strejčík (Praga). Obradom przewodniczył dr Petersen (Eberswalde). Prof. Ebert wygłosił obszerny referat informujący o wynikach obrad X Kongresu „Kulturbundu” i ich znaczeniu dla rozwoju entomologii w NRD. Przedstawił on również osiągnięcia entomologii tego kraju od poprzedniego zjazdu. Następnie doc. Klausnitzer wręczył zasłużonym entomologom odznaczenia i wyróżnienia. Medale im J. R. Bechera otrzymali prof. W. Sedlag (Drezno) oraz O. Müller, lepidopterolog, nestor entomologów okręgu Halle/Saale. Kilku entomologów otrzymało złote i srebrne honorowe „szpilki”.

Drugi podstawowy referat wygłosił doc. Klausnitzer na temat entomofauny miast i ich obrzeży. A oto tematy dalszych referatów: „Czerwona lista ginących gatunków motyli” (W. Heinicke, Gera), „Jaja owadów” (W. Sedlag, Drezno), „Pająki na budynkach i w budynkach miast” (P. Sacher, Berlin). Na zakończenie obrad plenarnych wyświetlony został film na temat biologii i ochrony niepylaka mnemozyny, P. Kamesa (Frankenhausen).

W drugim dniu zjazdu obrady toczyły się w sekcjach: „*Macrolepidoptera*”, „*Microlepidoptera*”, „*Coleoptera*”, „owady akwariowe”, „*Heteroptera*”, „*Diptera*”, „*Hymenoptera*” i „*Arachnida*”. Wygłoszono liczne, krótkie referaty i doniesienia, dyskutowano na temat realizacji planów i projektów na przyszłość.

W zjeździe wzięło udział blisko 300 entomologów NRD, z których większość stanowili młodzi amatorzy.

Czesław Kania, Henryk Sandner

XXII-XXIII Sesja Naukowa Instytutu Ochrony Roślin Poznań, 10 - 11 II 1983 r.

Po dwuletniej przerwie odbyła się w Poznaniu tradycyjna, doroczna sesja naukowa Instytutu Ochrony Roślin, gromadząc liczne grono praktyków i naukowców zajmujących się ochroną roślin przed szkodnikami. Podczas sesji przedstawiono 30 referatów i komunikatów naukowych obejmujących problematykę chemicznych środków ochrony roślin, wpływu zabiegów chemicznych na plony i środowisko, biologii szkodników i fitopatologii oraz prób stosowania metod biologicznych.

Podstawowe znaczenie na tegorocznej sesji miały trzy referaty: W. Węgorka „Ekonomiczne i środowiskowe skutki intensywnego stosowania chemicznej ochrony roślin”, K. Mańki „System naukowych zasad praktycznej ochrony roślin przed chorobami” oraz J. J. Lipy „Biologiczne metody ochrony roślin — czy tylko nadzieje?”. W. Węgorek przedstawił wyniki 14-letnich badań wpływu wieloletniego stosowania pestycydów na ilość i jakość plonów oraz niektóre elementy środowiska, wskazując na opłacalność zabiegów chemicznych w ochronie głównych upraw. Uznano też, że pestycydy stosowane nawet w wysokich dawkach nie wywołują istotnego skażenia gleb i roślin uprawnych, a zmiany wywołane w strukturze fauny owadów pożytecznych (na przykładzie biegaczowatych) w agrocenozach nie mają charakteru trwałego.

Ogólnie pozytywny stosunek do chemicznego zwalczania szkodników, który cechował referat W. Węgorka, był też prezentowany w znacznej większości referatów i komunikatów. W. M. Demby w referacie „Wpływ niektórych zabiegów chemicz-

nych na plony ważniejszych upraw polowych w Polsce", wysoko oceniając ich opłacalność, sugerował, aby część środków dewizowych na zakup zbóż przeznaczyć na zakup pestycydów. Szerokie uzasadnienie dalszej chemizacji rolnictwa przedstawili E. Bakuniak i J. Zołędziowska w referacie „Stan chemizacji ochrony roślin we wzroście plonów”. Jednocześnie J. Piętkiewicz i współpracownicy, podejmując zagadnienie ochrony plantacji ziemniaka, wykazali, że wzrost chemizacji jest spowodowany niedostatecznym postępowaniem prac hodowlanych zmierzających do uzyskania odmian odpornych na choroby grzybowe, bakteryjne i wirusowe.

Tego chemicznego nastawienia do problemu ochrony roślin przed szkodnikami nie zdołały zrównoważyć nieliczne referaty i komunikaty dotyczące metod alternatywnych. J. J. Lipa we wspomnianym na wstępie referacie zwrócił uwagę na trudności w zakupie dewizowym chemicznych środków do ochrony roślin, co jego zdaniem stworzy konieczność rozwoju metod alternatywnych, a szczególnie biologicznych. Aby jednak metody te zostały upowszechnione, konieczne jest opracowanie progów szkodliwości dla najważniejszych szkodników oraz zorganizowanie naszej produkcji entomofagów do celów handlowych.

Na sesji przedstawiono wyniki tylko dwóch konkretnych prób zastosowania biologicznych czynników regulacji szkodników. T. Kowalska i współpracownicy w referacie „Biologiczne zwalczanie mączlika szklarniowego w warunkach szklarni wielkotowarowej” omówili wyniki zastosowania bleskotki *Encarsia formosa*. W szklarni chronionej biologicznie uzyskano istotnie wyższe plony niż w szklarni kontrolnej. S. Prószyński w referacie „Biologiczne i integrowane metody ochrony upraw przed szkodnikami” na podstawie kilkuletnich badań w szklarniach o powierzchni 5 ha wykazał, że w przypadku metod biologicznych możliwe było znaczne ograniczenie zabiegów chemicznych i jednocześnie uzyskanie wysokich i dobrych jakościowo plonów. Autor ten jest zdania, że dzięki własnym hodowlom drapieżnych roztoczy *Phytoseiulus persimilis* i błonkówki *E. formosa* przez producentów będzie możliwe zagwarantowanie w najbliższych latach wzrostu powierzchni upraw szklarniowych efektywnie chronionych zabiegami biologicznymi.

Niewiele referatów poświęconych było biologii szkodników oraz zależnościom między fitofagami i roślinami żywicielskimi. L. S. Kempczyński przedstawił wyniki badań nad płodnością i sposobem składania jaj przez motyla *Plutella maculipennis*, wykazując wyższą płodność samic pokolenia letniego. J. Boczek i współpracownicy w referacie „Czynniki warunkujące wrażliwość zbóż na mszyce” nie wykazali odmian całkowicie odpornych na mszyce. Natomiast stopień podatności poszczególnych odmian roślin zależy według tych autorów od takich czynników, jak warunki atmosferyczne, cechy anatomiczno-morfologiczne i skład biochemiczny roślin.

Podsumowując, można było zauważyć na tegorocznej sesji Instytutu Ochrony Roślin wyraźny wzrost zainteresowania ośrodków naukowych chemicznymi metodami ochrony roślin i to pomimo coraz szerszej krytyki ze strony ośrodków lekarsko-sanitarnych i ekologicznych. Przy tym niedoceniany jest też fakt wzrastającej kapitałochłonności chemizacji rolnictwa głównie ze względu na wysokie koszty uzyskiwania nowych pestycydów spełniających kryteria sanitarne.

W obecnej sytuacji gospodarczej import chemicznych środków ochrony roślin na wielką skalę lub też samowystarczalność w tej dziedzinie są mało prawdopodobne. W tych okolicznościach istotne znaczenie powinien mieć rozwój badań nad metodami alternatywnymi, w tym głównie zabiegami biologicznymi, ale także innymi możliwościami zabezpieczenia roślin uprawnych przed stratami. Mam tutaj

na uwadze prace badawcze zmierzające do wyhodowania odmian odpornych na uszkodzenia powodowane przez owady i udoskonalenie zabiegów agrotechnicznych. Istotne znaczenie może też mieć właściwe kształtowanie agrocenoz, w tym odpowiedni płodozmian, wprowadzenie do uprawy gatunków roślin będących naturalną osłoną przed szkodnikami (wykorzystanie zjawiska alleopatii), stosowanie fitocydów, a wreszcie w uprawach szklarniowych, w sadach i warzywnikach kształtowanie optymalnego metabolizmu roślin przez nawożenie organiczne. Jednak te zagadnienia na tegorocznej sesji były w zasadzie pomijane.

Andrzej Bednarek

**IX Sympozjum Sekcji Entomologii Leśnej Polskiego Towarzystwa
Entomologicznego i Komisji Ochrony Zasobów Leśnych Polskiego
Towarzystwa Leśnego
Karpacz 12 - 14 X 1981 r.**

W październiku 1981 r. odbyło się kolejne Sympozjum Sekcji Entomologii Leśnej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, po raz drugi zorganizowane wspólnie z Komisją Zasobów Leśnych Polskiego Towarzystwa Leśnego, którego tematem były zagadnienia ochrony lasów przed szkodliwymi owadami w górach. Specyfika terenów górskich sprawia, że zagadnienia te kształtują się odmiennie aniżeli na obszarach niżowych. Ponadto w ostatnich latach obserwuje się w lasach górskich masowe pojawy takich owadów szkodliwych, które dotychczas nie wykazywały tendencji gradacyjnych. Warto przypomnieć, że podobna tematyka była osnową obrad poprzedniego, VIII Sympozjum w Zakopanem na Kalatówkach we wrześniu 1980 r; wzbudziła ona żywe zainteresowanie i spowodowała przyjęcie propozycji poświęcenia tym zagadnieniom również następnego spotkania entomologów z leśnikami.

W IX Sympozjum Sekcji Entomologii Leśnej PTEntomol. w Karpaczu wzięło udział 37 uczestników, którzy reprezentowali wyższe uczelnie i placówki Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Badawczego Leśnictwa, dyrekcje parków narodowych oraz administrację leśną (okręgowe zarządy lasów państwowych). Wzięli udział w obradach gospodarze terenu, a więc dyrektor Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych we Wrocławiu — M. Gniewek, oraz dyrektor Karkonoskiego Parku Narodowego — C. Jurczyszyn. Zebrani z żalem przyjęli wiadomość, że ani prof. M. Stolina (Zvolen, CSRS), ani prof. J. Pileckis (Wilno, Litewska SRR) nie mogli przybyć na sympozjum.

Wygłoszono następujące referaty: 1) doc. Krystyna Borusiewicz — Wpływ żerowania owadów o charakterze szkodników pierwotnych na powstawanie zmian w ekosystemach lasów górskich; 2) doc. Stanisław Bałazy — Uwagi o spostrzeżeniach epizoocjologicznych w związku z gradacjami owadów; 3) inż. mgr Jerzy Honowski — Zasnują wysokogórska [*Cephaleia falleni* (Dalman)] występująca w Gorceńskim Parku Narodowym; 4) dr Alfred Borkowski — Historia badań entomologicznych w Karkonoszach; 5) prof. Zenon Capecki i inż. mgr Andrzej Zwoliński — Stan zdrowotny i sanitarny lasów Karkonoskiego Parku Narodowego; 6) doc. Kazimierz Gądek — Następstwa żeru gąsienic wskaźnicy modrzewianeczki [*Zelraphera griseana* (Hübner) — *Semasia diniana* Guenée] w świerkowych drzewo-